

NHỮNG VẤN ĐỀ CHUNG

I – MỤC TIÊU

Chương trình Giáo dục Quốc phòng – An ninh lớp 12 kết thúc việc dạy và học môn Giáo dục Quốc phòng – An ninh cấp Trung học phổ thông ; Trên cơ sở chương trình toàn cấp, chương trình môn học Giáo dục Quốc phòng – An ninh lớp 12 trung học phổ thông là những kiến thức cơ bản, cần thiết về quốc phòng – an ninh và một số chiến thuật quân sự cũng như những hiểu biết về phòng không nhân dân, phục vụ trực tiếp cho việc sẵn sàng tham gia lực lượng vũ trang bảo vệ Tổ quốc, nội dung chương trình đã được lựa chọn phù hợp với năng lực tư duy, khả năng hoạt động thực tiễn theo lứa tuổi và điều kiện kinh tế, chính trị, xã hội của đất nước.

Giáo dục Quốc phòng và An ninh trong nhà trường phổ thông nhằm giúp học sinh (HS) :

1. Về kiến thức

– Có những hiểu biết nhất định về nền quốc phòng toàn dân – an ninh nhân dân.

– Hiểu được ý nghĩa điều lệnh đội ngũ, ý nghĩa tác dụng các tư thế, động tác cơ bản vận động trên chiến trường của cá nhân và các tư thế lợi dụng địa hình, địa vật.

– Hiểu biết rõ hơn về Luật Sĩ quan Quân đội nhân dân Việt Nam và Luật Công an nhân dân, tổ chức Quân đội, Công an ; nhà trường và tuyển sinh quân đội, công an. Từ đó, xác định được trách nhiệm của HS với nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc.

– Có kiến thức tối thiểu về công tác phòng không nhân dân.

– Hiểu được tầm quan trọng của an ninh quốc gia và một số nội dung cơ bản trong phong trào toàn dân bảo vệ Tổ quốc.

2. Về kĩ năng

- Thực hiện thuần thục các động tác đội ngũ từng người không có súng và động tác chỉ huy đội hình tiểu đội và trung đội bằng khẩu lệnh.
- Thực hành được các động tác vận động trong chiến đấu và bước đầu biết vận dụng phù hợp với các loại địa hình và trong các tình huống diễn ra.
- Biết cách phòng tránh đơn giản khi kẻ thù tiến công bằng đường không.

3. Về thái độ

- Có ý thức học tập nghiêm túc.
- Xây dựng niềm tự hào và sự trân trọng đối với truyền thống dựng nước và giữ nước của dân tộc, của các lực lượng vũ trang.
- Xác định nghĩa vụ, trách nhiệm của người thanh niên – HS tham gia vào các hoạt động về quốc phòng – an ninh ở nhà trường, địa phương, chủ động lựa chọn nghề nghiệp trong tương lai.
- Có ý thức tổ chức kỉ luật.

II – NỘI DUNG CHƯƠNG TRÌNH

1. Cấu trúc nội dung chương trình

Chương trình Giáo dục Quốc phòng – An ninh lớp 12 THPT gồm 35 tiết, với thời lượng 1 tiết/tuần, bao gồm cả những nội dung về quốc phòng và an ninh.

Hệ thống kiến thức trong chương trình môn học được cấu trúc theo hệ thống hình bậc thang từ thấp lên cao, lớp 12 là lớp cuối cùng trong chương trình THPT. Trong nội dung kiến thức và thực hành đều có tính độc lập nhưng chúng gắn kết chặt chẽ với nhau. Khi kết thúc năm học, HS được trang bị kiến thức tương đối cơ bản về quốc phòng – an ninh.

Nội dung chương trình được cấu trúc như sau :

- + Bài 1. Đội ngũ đơn vị (2 tiết thực hành).
- + Bài 2. Một số hiểu biết về nền quốc phòng toàn dân, an ninh nhân dân (5 tiết lí thuyết).
- + Bài 3. Tổ chức Quân đội và Công an nhân dân Việt Nam (3 tiết lí thuyết).
- + Bài 4. Nhà trường quân đội, công an và tuyển sinh đào tạo (2 tiết lí thuyết).
- + Bài 5. Luật Sĩ quan Quân đội nhân dân Việt Nam và Luật Công an nhân dân (4 tiết lí thuyết).
- + Bài 6. Các tư thế, động tác cơ bản vận động trên chiến trường (6 tiết thực hành).
- + Bài 7. Lợi dụng địa hình, địa vật (2 tiết : 1 tiết lí thuyết, 1 tiết thực hành).
- + Bài 8. Công tác phòng không nhân dân (4 tiết lí thuyết).
- + Bài 9. Trách nhiệm của học sinh với nhiệm vụ bảo vệ an ninh Tổ quốc (3 tiết lí thuyết).
- + Kiểm tra (4 tiết : 2 tiết lí thuyết, 2 tiết thực hành).

2. Chuẩn kiến thức và kĩ năng

Chủ đề	Mức độ cần đạt	Ghi chú
1. Một số hiểu biết chung về quốc phòng – an ninh a) Một số hiểu biết về nền quốc phòng toàn dân, an ninh nhân dân ; b) Tổ chức Quân đội và Công an nhân dân Việt Nam ; c) Nhà trường quân đội, công an và tuyển sinh đào tạo ; d) Giới thiệu Luật Sĩ quan Quân đội nhân dân Việt Nam và Luật Công an ; đ) Trách nhiệm của HS với nhiệm vụ bảo vệ an	– Hiểu được những nội dung tối thiểu về nền quốc phòng toàn dân, an ninh nhân dân và xây dựng nền quốc phòng toàn dân, an ninh nhân dân vững mạnh. Xây dựng ý thức trách nhiệm của công dân đối với sự nghiệp củng cố quốc phòng, an ninh bảo vệ Tổ quốc ; – Hiểu được những chức năng, nhiệm vụ chính của một số tổ chức cơ bản trong Quân đội và Công an nhân dân Việt Nam. Nhận biết được cấp bậc quân hàm, quân hiệu, cấp hiệu, phù hiệu của Quân đội và Công an nhân dân Việt Nam ; – Hiểu được hệ thống nhà trường quân đội, công an và chế độ tuyển sinh vào các trường quân sự, công an ; giúp định	

ninh Tổ quốc.	hướng nghề nghiệp quân sự, công an ; - Hiểu được những nội dung cơ bản của Luật Sĩ quan Quân đội nhân dân Việt Nam và Luật Công an, những điều kiện tuyển chọn đào tạo, bổ sung vào đội ngũ sĩ quan thường trực và sĩ quan dự bị ; hiểu được nghĩa vụ, quyền lợi của sĩ quan quân đội và sĩ quan công an ; - Hiểu được tầm quan trọng của an ninh quốc gia và một số nội dung cơ bản trong phong trào toàn dân bảo vệ Tổ quốc ; xây dựng ý thức trách nhiệm của HS đối với nhiệm vụ bảo vệ an ninh Tổ quốc.	
2. Điều lệnh Đội ngũ đơn vị.	1. Kiến thức : Hiểu được ý nghĩa của điều lệnh đội ngũ là tạo được sức mạnh trong chấp hành kỉ luật, kỉ cương, trong thống nhất ý chí và hành động. 2. Kỹ năng : Thực hiện thuần thục các động tác đội ngũ từng người không có súng và động tác chỉ huy đội hình cơ bản của tiểu đội, trung đội bằng các khẩu lệnh.	
3. Chiến thuật a) Các tư thế, động tác cơ bản vận động trên chiến trường ; b) Lợi dụng địa hình, địa vật.	1. Kiến thức : - Hiểu được ý nghĩa, tác dụng các tư thế, động tác cơ bản vận động trên chiến trường của cá nhân ; - Hiểu rõ khái niệm, ý nghĩa, yêu cầu của các tư thế, động tác lợi dụng địa hình, địa vật. 2. Kỹ năng : Thực hành được các động tác vận động trong chiến đấu và bước đầu biết vận dụng phù hợp với các loại địa hình và trong các tình huống diễn ra.	

4. Một số hiểu biết về phòng thủ dân sự Kiến thức cơ bản về phòng không nhân dân.	1. Kiến thức : Hiểu được những nội dung cơ bản, ban đầu về phòng không nhân dân, sự phá hoại của kẻ thù bằng đường không. 2. Kỹ năng : Biết cách phòng tránh đơn giản khi kẻ thù tiến công bằng đường không.	

3. Phân phối thời gian thực hiện chương trình

Bài	Tiết	Nội dung
1. Đội ngũ đơn vị	1	- Đội ngũ tiểu đội.
	2	- Đội ngũ trung đội.
2. Một số hiểu biết về nền quốc phòng toàn dân, an ninh nhân dân	3	- Tư tưởng chỉ đạo của Đảng thực hiện nhiệm vụ quốc phòng - an ninh trong thời kì mới.
	4 - 6	- Nội dung và biện pháp xây dựng nền quốc phòng toàn dân, an ninh nhân dân.
	7	- Trách nhiệm của HS trong xây dựng nền quốc phòng toàn dân, an ninh nhân dân.
3. Tổ chức Quân đội và Công an nhân dân Việt Nam	8 - 9	- Quân đội nhân dân Việt Nam.
	10	- Công an nhân dân Việt Nam.
4. Nhà trường quân đội, công an và tuyển sinh đào tạo	11	- Nhà trường quân đội và tuyển sinh đào tạo.
	12	- Nhà trường công an và tuyển sinh đào tạo.
5. Giới thiệu Luật Sĩ quan Quân đội nhân dân Việt Nam và Luật Công an nhân dân	13 - 14	- Luật Sĩ quan Quân đội nhân dân Việt Nam.
	15	- Luật Công an nhân dân.
	16	- Trách nhiệm của HS THPT tham gia xây dựng đội ngũ sĩ quan quân đội, công an.
6. Các tư thế, động tác	17	Ý nghĩa, yêu cầu, động tác đi khom,

cơ bản vận động trên chiến trường		chạy khom.
	18	Động tác bò, lê, luyện tập.
	19	Động tác trườn, vọt tiến, dừng lại, luyện tập.
	20 – 22	Luyện tập, hội thao.
7. Lợi dụng địa hình địa vật	23	– Những vấn đề chung về địa hình, địa vật.
	24	– Cách lợi dụng địa hình, địa vật.
8. Công tác phòng không nhân dân	25	– Sự hình thành và phát triển công tác phòng không nhân dân.
	26 – 28	– Một số vấn đề cơ bản về công tác phòng không nhân dân trong tình hình mới.
9. Trách nhiệm của HS với nhiệm vụ bảo vệ an ninh Tổ quốc	29 – 30	– Những vấn đề chung về an ninh quốc gia.
	31	– HS với nhiệm vụ bảo vệ an ninh quốc gia.
Kiểm tra	32 – 33	Kiểm tra lí thuyết
	34 – 35	Kiểm tra thực hành

III – MỘT SỐ ĐIỀU CẦN LƯU Ý

1. Về nội dung

a) Sách giáo khoa (SGK) Giáo dục Quốc phòng – An ninh được biên soạn theo những định hướng và nguyên tắc đổi mới chương trình và SGK trung học phổ thông.

– Tài liệu được biên soạn theo bài, đúng quy định của chương trình môn học ; có sự thống nhất giữa cấu trúc nội dung, phương pháp và hình thức trình bày chung (của bài lí thuyết và bài thực hành) và thể hiện tính Đảng, tính giáo dục và tính đặc thù của môn học.

– Mức độ nội dung của tài liệu được lựa chọn phù hợp với thời lượng, với đặc điểm tâm lí lứa tuổi HS, tính liên thông, kế thừa và là tiền đề cho các lớp học, cấp học sau.

– Hình thức trình bày : kênh chữ trình bày ngắn gọn kết hợp với kênh hình để thể hiện nội dung bài học.

b) Trọng tâm của chương trình và SGK là những kiến thức và kỹ năng quân sự nên giáo viên (GV) phải lựa chọn phương pháp, hình thức dạy học phù hợp với bộ môn.

– Do bộ môn là môn học đặc thù cả nội dung và hình thức thể hiện, có yêu cầu riêng, do vậy GV cần vận dụng phù hợp, song phải bảo đảm mục tiêu đặt ra.

– Do thời lượng ít, các nội dung đòi hỏi phải có chuyên ngành, vì vậy GV phải phấn đấu có chuyên môn tốt để đáp ứng được yêu cầu môn học.

– Trọng tâm từng bài trong chương trình Giáo dục Quốc phòng – An ninh lớp 12 như sau :

Đội ngũ đơn vị

Tập luyện để HS thực hiện thuần thục các động tác đội ngũ từng người không có súng và động tác chỉ huy cơ bản của tiểu đội, trung đội bằng các khẩu lệnh.

Một số hiểu biết về nền quốc phòng toàn dân, an ninh nhân dân

Hiểu được những nội dung tối thiểu về nền quốc phòng toàn dân, an ninh nhân dân và xây dựng nền quốc phòng, an ninh để xây dựng ý thức trách nhiệm đối với sự nghiệp quốc phòng, an ninh bảo vệ Tổ quốc.

Tổ chức Quân đội và Công an nhân dân Việt Nam

Hiểu được những chức năng, nhiệm vụ chính một số tổ chức của quân đội và công an. Nhận biết được cấp bậc quân hàm, quân hiệu, cấp hiệu, phù hiệu của quân đội và công an.

Nhà trường quân đội, công an và tuyển sinh đào tạo

Hiểu được hệ thống nhà trường quân đội, công an. Định hướng nghề nghiệp quân sự, công an.

Giới thiệu Luật Sĩ quan Quân đội nhân dân Việt Nam và Luật Công an nhân dân

Hiểu được những nội dung cơ bản của hai luật trên, những điều kiện tuyển chọn, đào tạo, bổ sung vào đội ngũ sĩ quan quân đội, công an. Hiểu được quyền lợi và nghĩa vụ của sĩ quan quân đội và công an.

Các tư thế, động tác cơ bản vận động trên chiến trường và lợi dụng địa hình, địa vật

Thực hành được các động tác vận động trong chiến đấu. Bước đầu biết vận dụng phù hợp với các loại địa hình trong các tình huống cụ thể.

Công tác phòng không nhân dân

Hiểu được nội dung cơ bản công tác phòng không nhân dân. Biết cách phòng tránh đơn giản khi địch tiến công bằng đường không.

Trách nhiệm của HS với nhiệm vụ bảo vệ an ninh Tổ quốc

Hiểu được một số nội dung cơ bản bảo vệ an ninh quốc gia và trách nhiệm của HS đối với nhiệm vụ đó.

2. Về phương pháp dạy học

a) Định hướng chung

Ngành Giáo dục và Đào tạo đang nỗ lực đổi mới phương pháp dạy học (PPDH) theo hướng phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo của HS trong hoạt động học tập, khắc phục thói quen học tập thụ động, lối truyền thụ kiến thức một chiều phổ biến ở các trường phổ thông hiện nay.

Trước hết, GV phải đổi mới và vận dụng các phương pháp tiên tiến cho phù hợp với môn học Giáo dục Quốc phòng – An ninh, về nội dung, phương pháp và hình thức thể hiện.

GV khai thác SGK và sách giáo viên (SGV) theo hướng hoạt động hoá nội dung dạy học bằng cách :

– Nghiên cứu, tìm hiểu các tài liệu có liên quan để nắm được lịch sử và logic phát triển của nội dung bài học trong SGK.

– Hiểu mục tiêu bài dạy và trình độ phát triển tâm, sinh lí HS để có cách tổ chức hợp lí từng hoạt động học tập.

– Sử dụng đúng nguyên tắc sử dụng thiết bị và đồ dùng học tập.

Quá trình dạy học cần rèn luyện từng bước cho HS những kĩ năng thực hành, trong đó chú ý cách thức tổ chức để tạo điều kiện cho HS có thể quan sát và tiến hành luyện tập hiệu quả tốt nhất.

Coi trọng phương pháp nghiên cứu, nêu vấn đề, tạo tình huống để HS độc lập suy nghĩ, giải quyết và phát biểu ý kiến hoặc thể hiện bằng hành động của mình.

b) Định hướng cụ thể

Trong mỗi bài cần có phương pháp riêng thể hiện được tính đặc thù của môn học :

– Phần giảng dạy thực hành các kĩ năng quân sự :

+ GV phải thuần thục động tác, vừa giảng vừa thực hiện động tác mẫu, vừa sử dụng phương pháp thuyết trình để kết hợp nhuần nhuyễn với việc sử dụng các giáo cụ trực quan.

+ Trong những điều kiện cụ thể cần tận dụng tối đa các phương tiện dạy học hiện đại để thực hành giảng dạy.

– Phần giảng dạy lí luận

+ GV ngoài việc nắm vững kiến thức môn học, còn cần có kiến thức liên quan như nguyên lí chủ nghĩa Mác – Lênin, đường lối cách mạng của Đảng, Tư tưởng Hồ Chí Minh để liên hệ, chứng minh làm rõ cơ sở khoa học của tư tưởng, quan điểm về quốc phòng, an ninh.

+ Khi giảng các bài về luật, tổ chức lực lượng, các bài có tính chuyên môn quân sự, GV phải biết hệ thống lại và tập trung vào các nội dung trọng tâm, trọng điểm. Coi trọng việc liên hệ những bài học kinh nghiệm đã được đúc kết qua các cuộc đấu tranh giữ nước để gợi ý vận dụng trong giai đoạn hiện nay.

3. Về phương tiện dạy học

Sử dụng phương tiện và thiết bị kĩ thuật dạy học trở thành một yêu cầu bắt buộc đối với việc đổi mới dạy học Giáo dục Quốc phòng – An ninh theo mục tiêu đề ra. Tuy vậy, khối lượng phương tiện và thiết bị kĩ thuật dạy học tùy thuộc vào hoàn cảnh của từng tỉnh, từng địa phương. GV cần có một số phương tiện và thiết bị dạy học tối thiểu như tranh ảnh, sơ đồ, bản đồ đã có trong SGK.

– Kết hợp chặt chẽ giữa các phương tiện thông thường với các phương tiện hiện đại.

– Cần nhận thức rõ vai trò của công nghệ thông tin và ứng dụng nó vào quá trình dạy học môn học Giáo dục Quốc phòng – An ninh.

Việc sử dụng phương tiện và thiết bị kỹ thuật dạy học nhằm :

- Phục vụ việc quan sát, nhận xét, so sánh của HS nhằm giải đáp các câu hỏi trong SGK hay của GV.
- Phục vụ yêu cầu nhận thức của HS, giúp cho HS nắm được bản chất các vấn đề học tập.
- Giúp HS thực hiện các động tác theo động tác mẫu của GV hay đội mẫu.
- Phục vụ rèn luyện kỹ năng quân sự của môn Giáo dục Quốc phòng – An ninh

4. Đổi mới việc kiểm tra đánh giá kết quả học tập

- Môn học Giáo dục Quốc phòng – An ninh phải được kiểm tra, ghi điểm vào học bạ, tính điểm trung bình chung với các môn học khác để đánh giá học lực của HS.
- Những căn cứ để kiểm tra, đánh giá kết quả học tập :
  - + Mục tiêu của môn học với chuẩn kiến thức và kỹ năng đã được xác định.
  - + Thái độ học tập với động cơ học tập, ý thức tổ chức kỷ luật của HS.
  - + Khả năng tiếp thu kiến thức và kỹ năng thực hành động tác theo yêu cầu từng bài.
- Đánh giá kết quả học tập của HS phải có đủ các điểm kiểm tra sau :
  - + Kiểm tra miệng.
  - + Kiểm tra 15 phút.
  - + Kiểm tra 1 tiết
  - + Kiểm tra học kì (lí thuyết hoặc thực hành).